

PRAWOZDANIE
CZYTELNI
KATOLICKIEJ POLSKIEJ
W KRAKOWIE

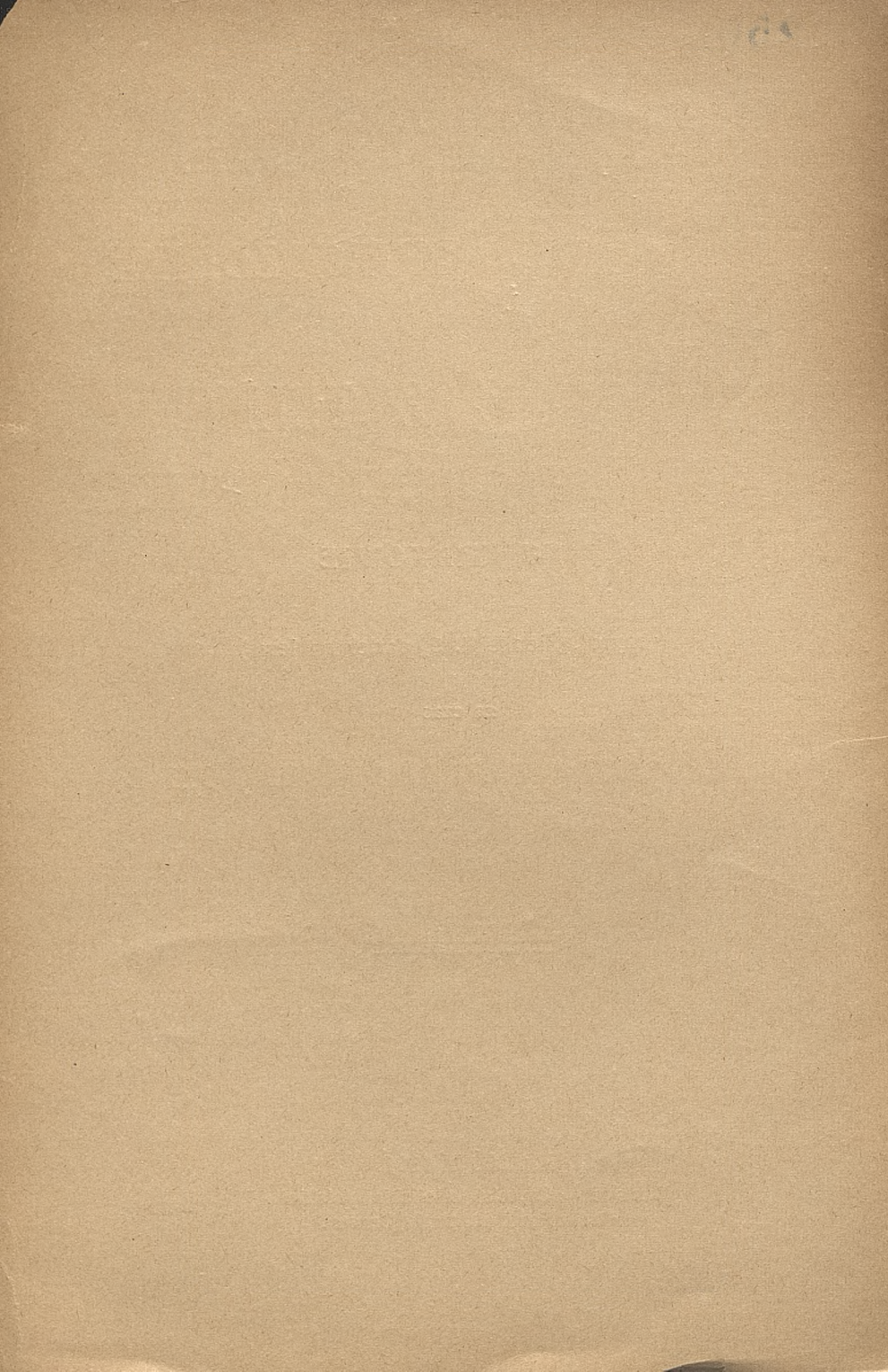
(przy ul. Siennej l. 5, parter na lewo)

za czas

od Wielkanocy 1910 r., do Wielkanocy 1911 r.

KRAKÓW 1911.

Nakładem „Czytelni katolickiej polskiej”.
Czcionkami drukarni „Czasu“.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Walne zgromadzenie członków Czytelni odbyte 12 maja 1910 roku dokonało wyboru nowego Wydziału Towarzystwa z następującym wynikiem:

Prezes: Dr. Kazimierz Lubecki.
Wiceprezes: Ks. prof. Mateusz Jeż.
Sekretarz: Kornel Stroka.
Skarbnik: Leon Kopyciński.
Czasopiśmienny: Maryan Bartynowski.
Bibliotekarz: Jan Kanty Siekierski.
Gospodarz: Antoni Müller.

Wydziałowi:

Dr. Józef Zanietowski (senior).
Dr. Stanisław Biesiadecki.
Dr. Bronisław Olearski.
Dr. Władysław Markiewicz.
Władysław Kościński.

Komisja rewizyjna:

Dr. Henryk Szarski.
Władysław Fischer.
X. Dr. Władysław Wrana.
Kazimierz Zimowski.
Tadeusz Föpp.

Pierwsze posiedzenie nowego Wydziału odbyło się 20 maja 1910 r. z udziałem delegata »Polonii« p. Janika.

Saldo w dniu posiedzenia wynosiło + 337 kor. 35 hal. Wydział upoważnił Prezesa do przesłania dziękczynnego pisma do Najprzew. X. Biskupa Bandurskiego za podjęcie sprawy beatyfikacji królowej Jadwigi. Obecny członkom Rady Arcybractwa miłosierdzia podziękował za ulgi w użyczeniu lokalu. Wezwał gospodarza lokalu o sporządzenie inwentarza Towarzystwa i jego oceny. Przez rok ubiegły jak dawniej wyłożone były czasopisma na stole dla użytku członków czytelnicy i w oznaczone przez bibliotekarza Towarzystwa godziny otwartą biblioteka.

W ciągu roku ubiegłego urządził Zarząd Towarzystwa szereg wykładów, odczytów i wieczorków. I tak: W dniu 12 maja 1910 r. na Walnem zgromadzeniu wygłosił Prezes Dr. Kaz. Lubecki odczyt p. t. »Z owoców poznacie drzewo«, wykazując wielkość katolicyzmu z samych już względów kulturalnych, jak sztuka, nauka, etyka społeczna itd. Prelegent uwzględniał szczególnie zasługi duchowieństwa w dziedzinie nawet czysto świeckiej.

W dniu 28 maja 1910 r. odbyła się w Czytelnicy Akademii Maryańska z udziałem prof. Bursy i jego Małżonki. Prof. Bursa przy akompaniamencie pani Bursowej odśpiewał szereg pieśni Maryańskich a Prezes Towarzystwa wygłosił odczyt o doniosłości kultu Serca Maryi w Polsce p. t. »Cor Mariae spes mea«, osnuty na tem przysłowiu króla Sobieskiego, czytany też na międzynarodowym Kongresie Maryańskim w Solnogradzie. Wreszcie p. Tadeusz Fopp wypowiedział swoje wrażenia z koronacji cudownego obrazu na Jasnej Górze.

W jesieni odbyło się drugie powakacyjne posiedzenie Wydziału.

Wydział powziął szereg uchwał administracyjnych i poświęcił wspomnienie zmarłemu członkowi Czytelnicy ś. p. Drowi Adamowi Bobilewiczowi. Powziął uchwałę odprawienia żałobnego nabożeństwa (Mszy św.) za Jego duszę. Wydział postanowił, by odtąd za każdego zmarłego członka odprawiana była Msza święta.

Za duszę ś. p. Dra Adama Bobilewicza odprawił Przewiel. ks. Wiceprezes Mszę świętą 22 października 1910 w kościele SS. Felicyanek o godz. 7. rano w obecności członków Tow.; do Mszy św. służyli członkowie Zarządu i niektórzy przystąpili do Komunii św.

W dniu 26 października Przewiel. ks. Wiceprezes Mateusz Jeż i Radca Arcybractwa miłosierdzia WP. Marian Bartynowski, ogłosili w Czytelni korreferat p. t. »Z wrażeń doznanych w tym roku na przedstawieniach Męki Pańskiej w Oberamergau«. Po odczycie wszczętą została dyskusja na temat właściwości takich przedstawień.

Tak jak w procesyi Bożego Ciała i Serca Jezusowego tak w procesyi Różańcowej brali członkowie b. r. udział i w nabożeństwie ekspijacyjnem z powodu zniewag miejsca świętego na Jasnej Górze, które odprawił Najprzewielebniejszy Arcypasterz Ksiądz Biskup Anatol Nowak w kościele Maryackim oraz w adoracyach Najśw. Sakramentu.

Z powodu zniewagi Stolicy Piotrowej w Rzymie przez tamtejszego burmistrza Nathana, wystosował Zarząd Czytelni katolickiej następujące pismo (w języku łacińskim) do Jego Świątobliwości Ojca Świętego i wysłał dnia 2-go lutego 1911 roku:

Ojciec Święty!

Mason i żyd w dniu 20 września b. r. znieważył Stolicę Piotrową publicznie! Znieważył Ciebie a w Tobie Maje-stat Chrystusowy.

Bóg - Człowiek w czasie Swego życia na ziemi i męki Swojej — okrótnie znieważany milczał — jak milczy do czasu — zniewagi doznając od bluźnierców w Przenajświętszym Sakramencie!

Ojciec Święty! I Ty milczeniem wzgardy pokrywasz bezecne głosy bluźniących Bogu i Tobie — cierpiąc w sercu gorzko.

»Czytelnia katolicka polska w Krakowie« współcierpiąc w obec zniewagi Bogu w Tobie wyrządzonej, najpokorniej ściele się do stóp Twoich, by Ci wynagrodzić czcą naszą

i miłością zniewagi doznane i wyznając uroczyscie swe synowskie przywiązanie.

Wiemy i wyznajemy głośno, że Ty Ojcie Świąty dzierzysz klucze Królestwa niebieskiego, że »cokolwiek zwiążesz na ziemi będzie zwiążane w niebie, a cokolwiek rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie«, — żeś Pierwszym Pasterzem całego chrześcijańskiego Kościoła świętego — wedle słów Boga samego Jezusa Chrystusa: »Paś baranki moje, paś owce moje«. Pasterstwu Twemu najpokorniej i najposłuszniej się poddajemy.

Wiemy i wierzymy, że dzierzysz potrójną władzę: kapłańską, królewską i pasterską. Licznymi pielgrzymkami do Stolicy Apostolskiej dokumentujemy to nasze wyznanie.

Do Madonny — Matki Zbawiciela Niepokalanej i naszej Matki, my Jej wierne sługi modlą się u Niej i przez nią szukamy lekarstwa na nasze niemoce fizyczne i duchowe.

Wierzimy w Ducha Świątego — iż On Oświeciciel daje Ci Ojcie Świąty Moc i nieomyłne światło w głoszeniu prawd Wiary świętej »ex cathedra« całemu chrześcijaństwu. Wierzimy, że w nauce Wiary świętej powszechnej i na niej opartych naukach świeckich jest prawdziwy postęp i zdrowa kultura.

Abyśmy kiedyś prawdziwe światło świata własnymi oczyma ujrzeć mogli i posiąść szczęście wieczne — w zachowaniu ścisłym dogmatów Wiary świętej żyć ślubujemy — bośmy zaznali, że to: »jarzmo słodkie, a brzemie lekkie«.

Czytającym katolikom Ojcie Świąty błogosław! Błogosław owieczkom — wdzięcznem sercem za dekret o częstej Komunii świętej wołającym: Ojciec Świąty Pius X niech żyje!!

W połowie grudnia 1910 r. Dr. Feliks Koneczny wygłosił pogadankę na temat: »Pojęcie świętości w różnych epokach kultury«. Zaznaczył w niej, że oprócz ascezy także droga czynów dla Kościoła św. i narodu prowadzi do świętości, gdy są w duchu Bożym wykonywane. Wykład ten wywołał zajmującą dyskusję.

Czytelnia katolicka wspólnie z Tow. św. Wincentego à Paulo i Sodalicyą Maryańską urządziła konferencyę Eucha-

rystyczne. Pierwszej konferencji przewodniczył Najprzewielebniejszy ks. Biskup Nowak, referat wygłosił Przewielebny Wiceprezes Czytelni ks. prof. Mateusz Jeż, o rozwoju Adoracyi Najświętszego Sakramentu. Przemawiał obszerniej Przewielebny O. Bratkowski T. J. i wiele innych osób. — Byli też obecni Delegaci Zgromadzeń zakonnych.

Celem wywołania jednolitej akcji katolickiej w sprawach publicznych i społecznych Czytelnia katolicka urządziła kilka poufnych zebrań Delegatów różnych grup publicznie pracujących dla przedyskutowania tego przedmiotu.

16-go grudnia 1910 r. Przewielebny ks. Wiceprezes prof. Mateusz Jeż o 7-mej rano odprawił Mszę św. za duszę ś. p. Dra Władysława Markiewicza, b. Wiceprezesa Czytelni i jej gen. sekretarza w obecności członków Towarzystwa, z których niektórzy przyjęli Komunię św. Na pogrzebie w dniu 10. grudnia 1910 roku przemówił Prezes Czytelni jak następuje :

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus !

W żałobnej modlitwie stajemy nad zwłokami ś. p. Dra Władysława Markiewicza. Opłakujemy stratę tego Męża wedle serca Bożego, który odznaczył się na wielu polach działalności publicznej. Najserdeczniejsze jednak węzły, które też najboleśniej przerywać, łączyły go z licznymi Towarzystwami katolickimi, w których brał czynny udział i w które wkładał duszę własną. Pracował i prowadził wiele takich stowarzyszeń, jak Arcybractwo Miłosierdzia, Tow. Dobroczynności, Tow. św. Wincentego à Paulo, Tow. Opieki nad podrzutkami i różne inne instytucje. Ich to imieniem mam smutny obowiązek przemawiać i wyrazić ich bratni żal przy rozstaniu. Lecz aby to prawdziwie wypowiedzieć, trzeba by, aby każde słowo było żałosne, jak łza, piękne, jak kwiat, i wzniosłe, jak modlitwa... Szczególna boleść przejmuję »Czytelnię katolicką polską« i »Sodalicyę Maryańską«. Ś. p. Władysław Markiewicz był »Czytelnią katolicką« współzałożycielem, długoletnim członkiem Zarządu i Wiceprezesem, w Kongregacyi Maryańskiej zaś wzorowym i pobożnym So-

dalisem. Wszędzie i zawsze, od młodości aż do sędziwej starości, odznaczał się młodzieńczym zapałem i służył za przykład pilności i pracowitości. Między licznymi cnotami miał rzadką i słiczną cnotę skromności. W »Czytelnii katolickiej« naprzykład, ten mąż poważny wiekiem, stanowiskiem i honorami, nie wahał się, gdy zaszła potrzeba, zostać sekretarzem przy boku nowego, młodego prezesa i był sekretarzem gorliwym, a żadna placówka nie wydała mu się za małą, skoro chodziło o zbożną sprawę. Toteż sam Arcypasterz, JEminencya X. Kardynał Puzyna, chwalił go i uważał za jednego ze swych najlepszych dyecezyjan. Wynagrodził też Pan Bóg ś. p. Drowi Władysławowi Markiewiczowi piękne życie piękną śmiercią: umarł w uroczysty dzień Niepokalanego Poczęcia N. M. P., w patronalne święto Sodalicyi Maryańskiej, rano jeszcze z nami przystąpiwszy ze wzruszeniem do Stołu Pańskiego w kościele św. Barbary, patronki dobrej śmierci. Tak pięknie ten przełożony Bractwa dobrej śmierci przeszedł do wieczności. Mammy wizerunek jego wyżłobiony na sercach naszych ku niezapomnianej pamiętce: tę postać staropolską o wysokim czole, szlachetnych rysach, obliczu uśmiechniętem uprzejmie, postać wyniosłą, pogodną i cichą. Żegnając ciało, nie rozstajemy się z jego duchem, owszem czujemy się z nim w związku. Czujemy dobroczynny wpływ jego i miłość ku niemu. I dla duszy jego niesiemy w tej żałobnej godzinie, opromienionej nieco wspomnieniem pięknej śmierci, dań jemu najmiłszą, dań szczerą modlitwę. Wieczny odpoczynek racz mu dać Panie, a światłość wiekuista niechaj mu świeci na wieki!

W dniu 9-go i 12-go lutego 1911 r. wygłosił prof. i Architekt cywilny Dr. Jan Zubrzycki dwa wykłady p. t. »O swojszczyźnie w sztuce«, wykazując na wielu przykładach — w obrazach świetlnych właściwości odrębne naszych zabytków architektury średniowiecznej.

Z powodu 25-tej rocznicy konsekracyi JEm. Księcia Kardynała-Biskupa Jana z Kozielska Puzyny, Najdostojniejszego Protektora Czytelnii katolickiej, Zarząd Czytelnii wysłał

pismo z wyrazami radości i hołdu na dzień 25-ty marca 1911 roku.

W dniu tym odbyła się w Czytelni »Akademia Wielkopostna« przy bardzo licznym udziale publiczności.

Prezes Tow. wypowiedział rys wrażeń z pielgrzymki swej do Ziemi św. p. t. »Miejsca Męki Pańskiej«.

Uczennice prof. Bursy Pp. Borowiecka i Górecka odśpiewały pieśni wielkopostne z XV i XVI wieku Rosiniego, Stradelli i Carissimiego, a chór mieszany prof. Bursy odśpiewał »Stabat Mater dolorosa« Lorenza i pieśni pokutne Galla i Softysa. — P. Stoliński-Kalkstein wygłosił Mickiewicza »Hymn na Zwiastowanie«, »Hagar na puszczy« Ujejskiego i inne utwory. — Uroczystość raczył zakończyć Przewielebny Ksiądz Ślepicki, kanonik kapituły katedralnej, nauką duchowną i rozwinął znaczenie wezwania: »Ave Immaculata« umieszczonego nad figurą Najświętszej Panny Maryi w lokalu zebrani.

Delegacya Czytelni brała też udział w uroczystościach innych Towarzystw, jak jubileuszu »Sokoła«, »Polonii«, w opłatku »Koła mieszczanek im. królowej Jadwigi«, w »Zjeździe Słowienców«, w sypaniu Kopca grunwaldzkiego w Niepołomicach, przy których to okolicznościach Prezes Czytelni wypowiadał odnośne przemowy; Czytelnia wysyłała listy gratulacyjne do nowoutworzonego Tow. polskich akademików »Polonia« w Wiedniu, kondolencyę Drowi J. Zanietowskiemu z powodu zgonu Jego Małżonki, kondolencyę sekretarzowi Czytelni, nadinspektorowi Stroe z powodu zgonu Jego Ojca, depesę na pogrzeb Orzeszkowej, wyrazy uszanowania dla X. prof. Dra Zimmermanna w czasie dokonywanych nań ataków ze strony antykatolickiej, gratulacyę X. prof. Jeżowi, Wiceprezesowi Czytelni, z okazji wyniesienia go do godności Kanonika, X. Prałata Wądołnemu, z okazji wyboru na Starszego Arcybractwa Miłosierdzia i wiele innych.

Na zebraniach w Czytelni toczyła się częstokroć ożywiona dyskusya, w której pomiędzy innymi zabierali głos: p. Bartynowski, prof. Dr. Brzeziński, p. Holeksa, X. kan. Jeż, p. Kościński, X. magister Leszczyński, p. Ligęza, Dr. Lubecki,

X. red. Mytkowicz, radca Dr. Nartowski, p. Pietrzak, p. Płókarz, p. red. Smółka, X. Walicki, X. Prałat Dr. Wądołny, radca Dworu Dr. Wicherkiewicz, Arch. Dr. Zubrzycki.

Wszystkim Prelegentom, Artystom, Mówcom, życzliwym Redakcyom czasopism i Przyjaciołom Czytelni katolickiej polskiej wyraża Zarząd »Bóg zapłać!«

Liczba Członków, czasopism i książek w bibliotece utrzymuje się mniejwięcej na takim poziomie, jak w ubiegłym okresie tego samego Zarządu a nawet okazuje się pewien przyrósł, niestety, nie tak szybki, jaki wymaga sprawa skupienia się katolickiej inteligencji w Krakowie.

W najbliższej przyszłości nastąpić ma gruntowne odnowienie lokalu Czytelni, co zapewne przyczyni się do ożywienia ruchu towarzyskiego, oraz założenie przy Czytelni Koła akademickiego, co przysporzy czynnego i świeżego żywiołu naszej instytucji.

Kończąc sprawozdanie, uważamy sobie za obowiązek w publicznym interesie katolickim zwrócić się do całego obywatelstwa, któremu drogą jest wiara Chrystusowa i Ojczyzna-Polska, aby licznem wpisywaniem się do »Czytelni katolickiej polskiej«, wzmocnili nasze stowarzyszenie, przez lat kilkanaście swego istnienia gorliwie pracujące dla sprawy katolicko-polskiej.

Kornel Stroka,
sekretarz.

Dr. Kazimierz Lubecki,
prezes.

W Krakowie, w maju 1911 roku.

Dochody.

WYKAZ KASOWY ZA ROK 1910.

Rozchody.

WYSZCZEGÓLNIENIE		K.	h.	WYSZCZEGÓLNIENIE		K.	h.
Saldo z r. 1909		373	35	Ofiara za lokal		150	—
Wkładki Członków		529	60	Kursor		240	—
Dochody z odczytów		47	70	Opał i światło		83	20
Sprzedaż pism		18	—	Prenumerata pism		102	11
Pozostałość z kupna węgla		3	10	Delegat do Częstochowy		25	—
Procent od kapitału		14	64	Drobne (kancelaryjne, porto)		61	16
				Nabożeństwa za zmarłych Członk.		10	—
				Drukarnia		94	—
				Sekretarza wydatki		10	—
				Saldo na rok 1911		210	92
						986	39
Stan Kasy							

104 K. 64 h. umieszczono na książeczkę Banku Galicyjskiego dla handlu i przemysłu Nr. 6870.

Skarbnik:

Leon Kopyciński.

Komisya kontrolująca:

Dr. Henryk Sarski. Kasimiers Zimowski.

